

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Liefde tot het einde

*"... zo heeft Hij hen
liefgehad tot het
einde"*

Johannes 13:1b

Niet zonder ontroering heeft de apostel der liefde, Johannes, dit woord neergeschreven. Hoe kan het anders als iemand ogen heeft gekregen voor die liefde. Als men zelfkennis heeft en als men het voorwerp is van die liefde dan begint het van binnen te trillen. Dan worden de snaren van de ziel aangeraakt. Zelfs een rokende vlamwiel begint dan weer te branden. De as wordt erdoor omgewoeld en de vlammen schieten er weer uit. Deze liefde is onvergelijkbaar.

Mensenliefde kan hier niet dienen tot een voorbeeld. O, zeker, wij hebben ook lief. De man tot zijn vrouw en omgekeerd. Maar onze liefde zit vaak zo vol van zelfzucht. Onze liefde hangt zo sterk af van het voorwerp van onze liefde.

Als de liefde van Christus zou afgehangen hebben van de liefde van de Zijnen, bijvoorbeeld van Petrus in de hof van Gethsémané, daar kon hij niet één uur met Christus waken. Als de Heere gebonden wordt, vlucht Petrus weg. In het huis van Kajafas zegt hij: ik ken de Mens niet.

Zou Jezus liefhebben als mensen, Zijn liefde zou al lang opgehouden zijn. Wij zouden het verzonddigd hebben. Hij zou niet naar het kruis gegaan zijn en er had niemand zalig kunnen worden.

Doch ... Jezus heeft lief tot het einde. Dat betekent: liefde tot de hoogste graad, een volkomen liefde. Een liefde die niet te vergelijken is met mensenliefde. Het is een Goddelijke liefde. Hij heeft lief omdat Hij liefheeft. Het is al uit Hem, uit het eeuwige welbehagen. Liefgehad tot het einde. U ziet het

in de opperzaal waar het Pascha staat aangericht. Jezus wetende dat Zijn ure gekomen was. Het uur van de bittere en smadelijke dood des kruises. Het uur van het volkomen uitdrinken van de drinkbeker van de toorn van God over de zonde. Het uur van de neerdaling ter helle.

Het verlaten worden van Zijn Vader. De hemel zwart vanwege de toorn van God. Al Gods golven en baren zullen over Hem heengaan.

Maar de Heere Jezus denkt niet aan Zichzelf, aan al het bittere dat komen zal. Hij denkt aan de Zijnen. Hij heeft ze zo lief dat Hij Zich onder hen stelt. Hij gaat hun voeten wassen. Hier is de openbaring van de volkomen liefde. Die liefde klimt al hoger naarmate Hij dieper gaat. Het was al begonnen in de hof van Gethsémané. Indien gij dan Mij zoekt, zo laat dezen heengaan.

Die blik vol liefde in het huis van Kajafas naar die Hem verloochenende Petrus. Dan die eerste kruisbede als Hij genageld is aan het kruis: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen. Liefgehad tot het einde. Omdat Hij de gevegenen des Vaders wilde bevrijden van de vloek, van de hel, van de dood. Hij wilde hen zalig maken omdat Hij wilde dat Zijn Vader door de mond van de verlostee eeuwlg zou verheerlijkt worden.

Liefgehad tot het einde. Hij gaat in hun plaats staan. Geheel en vrijwilllg. Gedreven door Zijn liefde. Hij zet de drinkbeker van de toorn van God over de zonde

aan de lippen. Gedreven door Zijn liefde. Zeker, Hij heeft gehuiverd. Vader indien het mogelijk is...! Maar Hij heeft de Zijnen liefgehad tot het einde. Daarom: de drinkbeker die de Vader Mij gegeven heeft, zal ik die niet drinken?

Liefgehad tot het einde. Daarom heeft Hij zich laten binden, laten geselen, laten kruisigen, daarom geeft Hij Zijn bloed, daarom gaat Hij de dood in, daarom geeft Hij de geest.

Wie is bekwaam om deze liefde te meten? Haar breedte, haar diepte, haar hoogte en lengte? Ze is onmetelijk. Kent u iets van deze liefde? Dan komt er een grenzeloze verwondering en aanbidding. Dan komt er een wederliefde in het hart. Dan mogen we ziel en lichaam neerleggen op het dankaltaar.

Heeft deze eindeloze liefde uw hart al verbroken? Bent u al wendend aan Zijn voeten gekomen? Mag u het ervaren in uw hart: Hij heeft mij liefgehad tot het einde en daarom alleen kan ik zalig worden.

P. van Zonneveld

*Die liefde
klimt al hoger
naarmate Hij
dieper gaat.*

O, die tong! Jakobus 3:1-6

*Een dienaar
van het Woord
dient steeds te
weten wat hij
zegt en hoe hij
het zegt.*

Het lijkt alsof Jakobus in zijn brief onderwerpen aan de orde stelt en op die onderwerpen ingaat. Echter, wat hij doet, houdt verband met werkelijkheden die in de gemeente plaats vinden. Zeker, de wereld rondom staat daar niet buiten. Er gebeurt veel. Maar Jakobus wil eerst wijzen op de gemeenten. Temeer daar bepaalde situaties grote zonde zijn in de ogen van de Heere en dat een zodanig

leven geen aantrekkingskracht kent. Juist het tegendeel. Hierin ligt een les voor altijd. Beginnen bij onze gemeenten is noodzaak. Er dient gewaarschuwd te worden voor of gewezen te worden op. Ook dient onthouden te worden dat ambtsdragers daar niet buiten staan. Ook predikanten niet.

Spreken

Aan hen moet bijzonder gedacht worden, want spreken doen zij dagelijks. Het is een belangrijk element in het pastorale werk. Op de zondag en door de week. Het besef daarvan mag niet uitslijten. Een dienaar van het Woord dient steeds te weten wat hij zegt en hoe hij het zegt. Het negende gebod gaat ook met hem mee de gemeente in en geldt ook in de omgang met mensen. Tot het dagelijks gebed dient te behoren: Heere, zet een wacht voor mijn mond, behoed de deuren mijner lippen, Psalm 141:3. De Heere is ook steeds de stille Luisteraar. Wanneer er iets misgegaan is of verkeerd gezegd is, laat er dan geen zelfverdediging zijn. En zeker geen huichelhouding die vorm krijgt in de woorden: Heb ik dat gezegd? Hoe kom je erbij. Is de ander overtuigd van het gebeuren dan werken zulke opmerkingen averechts verkeerd en de onderlinge verhouding wordt geschaad. Het respect en de achting nemen af wanneer er geen verandering komt. De pijnlijke constatering heeft Jakobus ertoe geleid om pastoraal onderwijs te geven.

Meesters

Hoe hartelijk is het begin van zijn schrijven, maar met insluiting van zichzelf: Zijt niet vele meesters mijn broeders, wetende dat wij te meerder oordeel zullen ontvangen (vs. 1). De toon waarop Jakobus schrijft kan duidelijk zijn. Het schrijven over 'meesters' vraagt verduidelijking. In de loop der jaren zijn verschillende gedachten

doorgegeven. Bij de overweging kan betrokken worden wat Calvijn heeft geschreven en wat we lezen in de kanttekening van de Statenvertaling. Calvijn zegt: de meesters waren zedenmeesters die zich het recht aanmatigden anderen te berispen. In de kanttekening lezen we: allen die *het leerambt* begeren worden niet bestraft (1 Tim. 3:1), maar degenen die zich aanmatigden als grote meesters om anderen lichtvaardig te oordelen en te berispen. Ook nu kan het voorkomen dat men meesterachtig te werk gaat. Kritisch kunnen we een ander de les lezen. Er kan hoogmoedig en betweterig gesproken worden. Het 'ik' kan zo de toon aangeven. In geestelijk opzicht kan dit ook gebeuren. Hoe gaan we met elkaar om. Het dient te zijn in alle bescheidenheid en oprechtheid. De kroon kan van iemands hoofd weggenomen worden. Gangbare maar erge opmerkingen zijn: heb je het al gehoord? Of: nu zal ik je eens wat vertellen. Dit kan zelfs met één en ander aangevuld worden. Er wordt wat gesproken. Een predikant moet steeds op zichzelf letten en bedacht zijn op wat hij hoort. Het kan zo voorkomen tijdens een eerste kennismaking in de nieuwe gemeente dat dit of dat van de voorganger of kerkenraadsleden aan de orde komt. Hij dient hier op de juiste wijze, op een christelijke manier, op in te gaan. In geestelijk onderwijs zal blijken dat hij herder en leraar is van heel de gemeente.

Oordeel

Echter, waakzaamheid is voor de dienaar van het Woord bijzonder geboden. Hij kan indien nodig wijzen op de tucht van het Woord. Maar hij staat zelf ook onder de tucht van het Woord. Met insluiting van zichzelf wijst Jakobus daarop met een extra waarschuwing. Elke leraar die zijn tong niet in toom kan houden

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een lijdensmeditatie opgenomen van ds. P. van Zonneveld over Johannes 13:1b 'Liefde tot het einde'. Ds. M.C. Tanis schrijft over Jakobus 3:1-6 'O, die tong'. Ds. P. Roos schrijft een bezinnend artikel naar aanleiding van het 40 jarig bestaan van het Reformatorisch Dagblad. Ds. J.M.J. Kieviet vervolgt de behandeling van het Avondmaalsformulier. Zelf schrijven we opnieuw een stukje over een lijdensprek van ds. D. Bruinings. Tenslotte enkele boekbesprekingen.

Ontmoetingsdag Bewaar het Pand

D.V. zaterdag 7 mei (!) in de Christelijke Gereformeerde Kerk te Werkendam. Let erop dat dit niet de zaterdag na Pasen is. Sprekers: ds. M.C. Tanis, ds. M.A. Kempeneers, ds. K. Visser en ds. P. Roos. Dit jaar is het vierhonderd en vijftig jaar geleden dat de Nederlandse Geloofsbelijdenis werd opgesteld door Guido de Brès. Daar willen we op deze ontmoetingsdag aandacht voor vragen. De datum van de volgende ontmoetingsdag is D.V. 24 september 2011 op Urk.

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 20 juli, Oosterkerk, Klaverplein 2, Elburg. Noteert u deze datum alvast in uw agenda.

LCJ Jeugdappel- 16

D.V. zaterdagmorgen 23 april. Thema 'Een open verbinding.' Gebouw van de LEG, Schiphol- Rijk. Tijd: 10.00 -12.00 uur.

Haamstede conferentie

Deze zal gehouden worden D.V. 29, 30 en 31 augustus in conferentieoord 'Mennorode' te Elspeet. Sprekers zijn ds. Joh. Post, Dr. M. van den Berg, Br. H. Bor, Ds. P.C. Hoek, Prof. dr. W. van 't Spijker, dhr. P. Schalk, ds. M. Goudriaan en ds. W. Visscher.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 28 april verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 21 april.

AVH

zal te meerder oordeel ontvangen (vs. 1). Hij zal strenger geoordeeld worden. Het ambt op zich brengt veel spreken met zich mee. Op de zondag en door de week. Wie nu veel spreekt, heeft veel te verantwoorden. Want er wordt hier gesproken over het toekomstige oordeel, van het vonnis. Het negende gebod is er en Jezus heeft gezegd: Ik zeg u dat van elk ijdel woord hetwelk de mensen zullen gesproken hebben, zij van hetzelfde rekenschap zullen geven in de dag van het oordeel. Want uit uw woorden zult gij gerechtvaardigd worden en uit uw woorden zult gij geoordeeld worden (Matth. 12: 36 en 37). In het eindgericht valt het beslissende vonnis. Wel of weel! We zijn er allen bij betrokken.

Struikelen

We moeten diep doordrongen zijn van de werkelijkheid die Jakobus verder beschrijft. Het is een hele werkelijkheid. Het behoort tot de val in het paradijs. Het is zondigen tegenover God en de naaste. De geestelijke mens moet niet menen dat hij daarvan uitgesloten is. Dit wetend zegt Jakobus: wij struikelen allen in vele (vs. 2). In spreken en daden. Niemand uitgesloten. Ook de ambtsdragers niet. De reactie op wat Jakobus schrijft is verschillend. Laten we er maar eens over nadenken. Zonder onszelf te vergeten. Opvallend is dat Jakobus het werkwoord struikelen gebruikt. Er kan te vlug gelopen worden en op een bepaald moment valt men languit. Zo kan men zich onverwachts gaan bemoeien met dingen of omstandigheden van een ander. We kunnen zo in een gesprek geraken wat leidt tot beoordelen of veroordelen van een ander. Ook kan er zijn het helpen veroordelen van de ander. Het spreken kan wat doen. Gaat dit de kerkdeur voorbij? Het woord van Christus dient gehoord te worden: zijt oprecht als de duiven en voorzichtig als de slangen (Matth. 10:16). Een vraag kan rijzen: wat bedoelt Jakobus met wat hij verder schrijft.

Toom

Die is een volmaakt man om ook het gehele lichaam in de toom te

houden (vs. 2). Met een volmaakt man bedoelt Jakobus niet een volkomen man. Dit kan behalve van Christus Jezus van niemand gezegd worden. Het gaat over zelfbeheersing en dat is eigen aan het door de Heere gewerkte geestelijke leven. Het gaat over geloof en geloofsgroei. In een pastorale aanwijzing wijst Jakobus erop waarnaar gestaan moet worden in de samenleving. Want het spreken kan wat doen door het kleine lid: de tong. Veel goeds en veel kwaads. Door in het vervolg te wijzen op het kwade gebruik geeft Jakobus in de verzen 3 en 4 ter toelichting twee bekende voorbeelden. Hij denkt aan de betekenis van de toom, het gebit in de bek van het paard. Het is van grote betekenis voor de paardrijder. Door het gebruik ervan kan hij het paard sturen en leiden waarheen hij wil. Hij heeft als het ware het dier geheel in zijn macht. Wil de rijder naar rechts of links, geen enkel bezwaar. Hij is de baas.

Roer

Naast dit voorbeeld neemt Jakobus ons mee naar een schip. Een groot schip. Een schip dat vaart over de oceaan, vanzelf met een roer. Een roer is onmisbaar op het water. Het is betrokken bij de koers. Zeer terecht wordt gezegd dat het roer wat klein is niets is in vergelijking tot de sterke wind en de kracht van het water. Iets daarvan hebben we gehoord, gelezen en gezien bij het gebeuren in het verre oosten (Japan). De kracht van de wind en de zee is door niemand te breken. Wordt eraan gedacht dat de macht van de Heere groot is in de natuur? Wie zou niet beven en vrezen in erkenning en aanbidding? Wat er kan gebeuren door het kleine roer is bekend. De stuurman heeft het kleine roer in zijn macht. Door zijn handeling met het roer wordt het schip in de vereiste koers gebracht en gehouden. Zo geeft Jakobus aan dat met het kleine instrument heel wat kan gebeuren.

De tong

Zo is het nu ook met het gebruik van het kleine lid: de tong. Calvijn schrijft zo treffend: de tong is een

dun stukje vlees. Maar het heeft een geweldige invloed. Het is tot grote dingen in staat. De tong staat niet los van het spreken. De tong is een goede scheppingsgave. De tong dient goed te spreken van de Heere en op de juiste wijze te spreken tegenover de naaste. Door de algemene genade mag dat er zijn en bijzonder door het werk van de Heilige Geest. Maar de doorwerking van de zonde wordt toch bemerkt in het spreken. De Heere Jezus zegt: Hetgeen ten monde ingaat ontreinigt de mens niet, maar hetgeen ten monde uitgaat dat ontreinigt de mens (Matth. 15:11).

Niet onderschatten

De praktijk van alle dag laat horen dat over de woorden van Jezus wordt heen geleefd. Men zegt zo gemakkelijk als het erover gaat: een woord is maar een woord. Maar dit is niet zo. Een woord kan zelfs een wereldmacht genoemd worden. Dat is nu niet overdreven. Zelfs het geringste woord. Het enkele woord kan grote gevolgen laten zien. Woorden kunnen als scherpe pijlen treffen en zelfs verwoestend werken. Jakobus brengt in vers 5 het beeld van een bosbrand voor de aandacht met de gevolgen van dien. Denk aan een jongen die op de fiets door het bos rijdt. Hij gooit in onbedachtzaamheid zijn sigarettenpeukje weg. Hij denkt niet aan eventuele gevolgen. En die gevolgen blijven niet uit. Een paar uur later staan tientallen hectaren bos in brand. Alle moois verkoold. De tong kan zo'n grote of kleine bosbrand veroorzaken. Er zijn wat binnen- en buitenbranden. Ook in de kerken. Wie zichzelf voorbijziet leest eroverheen wat Jakobus zegt. De zonde is zo erg en veelzijdig. De Heere wijst erop. Kennen wij het spreken met de Heere over onze woorden, over onze tong? Belijden en vragen wij? Bijzonder is dat nodig voor een ambtsdrager, want hij heeft een voorbeeldfunctie. Wat de tong is en wat zij doet mag niet onderschat worden. Jakobus gebruikt nu het beeld van een vuurtje. Het is klein maar kan vernietigend en verwoestend doorwerken. In Spreuken 16:27 staat: Een belials-

*Zeer terecht
wordt gezegd
dat het roer
wat klein is
niets is in
vergelijking tot
de sterke wind
en de kracht
van het water.*

man graaft kwaad, en op zijn lippen is als brandend vuur. In Jakobus 3:6 lezen we: De tong is ook een vuur, een wereld der ongerechtigheid; alzo is de tong onder onze leden gesteld, welke het gehele lichaam besmet, en ontsteekt het rad onzer geboorte, en wordt ontstoken van de hel. Welk een ontadeling is er gekomen door de zonde. Door de moedwillige ongehoorzaamheid in het paradijs is er wat ontstaan en gaan werken. Zelfs gaan doorwerken. Erg is dat men zich er zo gemak-

kelijk bij kan neerleggen met de opmerking: wat is de mens of welk een zondevrucht is er. Wat nu Jakobus schrijft, schrijft hij geleid door de Heilige Geest. Dus Gods werkelijkheid. De waarheid! Niets wat de Heere laat beschrijven is overtrokken. Jakobus laat in zijn schrijven uitkomen dat het ook hem geldt. Maar genade ging triomferen. Hij werd een broeder des Heeren. Hij kreeg een nieuw leven. Een nieuwe geest. Een andere wil wat ook blijkt in het spreken. De Heilige Geest, uitgestort met de

pinksterdag, ging werken als een vuur. Zuiverend, verlichtend, verwarmend het hart. Aangevuurd in liefde tot God en de samenleving. Wie het kent kan de vrucht van de zonde niet vergeten, temeer daar de werking er nog is. Maar er is een gezindheid om te doen en te spreken zoals de Heere dat vraagt en gewerkt door de Heere. Zeggen we daar als ambtsdragers 'amen' op?

M.C. Tanis

Kerkelijk actueel

Jubileum

We verheugen ons met het RD in het veertigjarig jubileum, dat dezer dagen werd beleefd. Veertig jaar door de woestijn van dit leven, met alle mogelijke voorvallen die ook destijds het volk van Israel beleefde op weg naar Kanaän. Omdat het dagblad zo nauw verbonden is met de kerkelijke pers, mogen we enige aandacht aan dit jubileum niet overbodig achten.

Veertig jaar terug werd de noodzaak van een echt christelijke pers alom gevoeld. De Reformatorische gedachte als maatschappelijk verschijnsel was nog niet in beeld. De zuil bestond nog niet. Tot die tijd waren we redelijk tevreden met de diverse christelijke instellingen. Dat gold ook van de kranten uit die tijd. Lange tijd was de Rotterdammer (en ook Trouw) in mindere mate mede bepalend voor onze kerkelijke gezindte. Het was de tijd dat onze predikanten, ook van Bewaar het Pand, voor de NCRV microfoon spraken.

Maar dat veranderde. Het RD werd als een wonder van God geboren, toen daar de noodzaak toe ontstond. Over het algemeen heeft het RD saambindend gewerkt, al kreeg het ook te maken met de verschillen tussen de bestaande kerken in onze kring. Mensen uit onze kerken hadden wel eens het gevoel dat ze niet altijd helemaal zuiver geacht werden.

Er is heel veel reden tot dankbaarheid over hetgeen de Heere ons in ons dagblad heeft gegeven. Ds. L.H. Oosten heeft daar ook op ge-

wezen. Hij sprak over de woorden van de Heere Jezus dat de kerk een zoutend zout moet zijn. Daarbij attendeerde hij ook op gevaren van een innerlijke afzwakking. De verslaggever heeft daar eerlijk over geschreven. Het is begrijpelijk dat deze zorg leeft. Die zorg moet overigens altijd en in alle omstandigheden leven. Naar mijn voorzichtige inschatting is het zo dat er ook directe aanleiding is om bezorgd te zijn over de toekomst van het RD. Ik knoop mijn opmerkingen graag vast aan wat hij die dag gezegd heeft. Het zou te prijzen zijn als directie en redactie (van het RD en van het gezinsblad Terdege) ook zouden willen handelen naar de gesproken woorden en de gegeven raad.

Is er dan reden tot acute zorg? Waarover moeten we in deze dagen niet bezorgd zijn, is mijn wedervraag. Ik wil als vertegenwoordiger van mijn generatie de vraag dus bevestigend beantwoorden. De oudere lichting weet van de oprichting van het RD en bijvoorbeeld ook van die van de EO. De oprichters van deze omroep

werden gedreven door principiële Bijbelse motieven. Maar de koers van de omroep is radicaal en drastisch veranderd. We voelen ons er niet meer bij thuis. Gelukkig is dat met het RD niet in die mate het geval. Toch is er op afstand misschien wel sprake van een volgebleid, een parallellie tussen de beide genoemde organisaties.

In veertig lange jaren kan er veel veranderen. In de Richtertijd was dit aantal jaren cruciaal en nam het verval telkens weer opnieuw in die periode toe. Daarom zijn ook nu deze veertig jaren een principiële beschouwing meer dan waard. Het gaat immers om het blad dat dagelijks in onze gezinnen verschijnt.

Ik noemde mijn generatie. Ik kan mij voorstellen dat latere generaties anders in het leven staan. Dat gebeurt op een manier die mij als oudere enerzijds een groot gevoel van erkentelijkheid geeft. Ik neem het ook in kerkenraden waar. Jonge mensen zijn ijverig bezig met de geestelijke dingen. Zij doen heel veel wat de ouderen laten liggen. Zij missen de feedback die wij wel met ons meedragen; dat behoeft lang niet altijd een gemis te zijn. Ook ik en wij als ouderen moeten ons onderzoeken op deze punten en zeker ook van ons geldt dat wij afgeweken zijn. Jongeren willen luisteren naar het Woord en men

In veertig lange jaren kan er veel veranderen. In de Richtertijd was dit aantal jaren cruciaal en nam het verval telkens weer opnieuw in die periode toe

wil tegelijk midden in de maatschappij staan. Maar deze generatie heeft wel een andere bagage. Ik zou het kunnen aanduiden met een gebrek aan ankers in de Gereformeerde Belijdenis. Deze is al lange tijd in het geding. Zodanig dat ik mij soms nauwelijks kan indenken dat er niet herhaaldelijk mensen bij de noodrem staan omdat de trein een verkeerde wissel heeft genomen. Dit geldt niet alleen van de Pers, maar evenzeer van andere Reformatorische instellingen. In de kerken komen we hetzelfde verschijnsel tegen. Ik noemde als voornaamste oorzaak een zeker gebrek aan kennis van de Belijdenis. De kwaal zit echter nog dieper. De innerlijke beleving, het werk van de Heilige Geest, is op de achtergrond geraakt. Dat is rechtstreeks de schuld van onze generatie. Het is geen verwijt aan de jeugd.

De grenzen van onze gezindte worden overschreden. Ik begrijp dat er geïnformeerd moet worden. Maar hoe doen we dat? Hebben wij iets met de een of andere city-pastor uit een van de grote steden die wellicht geen enkele affiniteit heeft met de drie formulieren? Moet ik op de hoogte zijn van alles wat er in de evangelische beweging gebeurt? Er komen herhaaldelijk scribenten aan het woord, die buiten onze einders leven en denken. Vooral in de rubriek "Opinie" worden allerlei meningen geuit, die vragen oproepen. Zodoende wordt men een open gemeenschap. We spreken met de vijanden in de poort, alleen, het zijn geen vijanden meer. Ik heb het hier niet over mensen, maar over gedachten en visies. Was het echter altijd maar een zodanig spreken in de poort. Vele malen gebeurt dat wel. Maar vaak gebeurt dat ook niet. Gedachten van anderen mogen breed uitgeleverd worden, maar er dient wel een kritische visie bij ontwikkeld te worden. Er moet meer geïnvesteerd worden in de Gereformeerde belijdenis en in de betekenis van bevestigende geloofsbeleving. Hoe komt het dat er, ook binnen kerken als de Gereformeerde Gemeenten, zoveel mensen overgaan naar

vrije groepen? Het heeft mede z'n oorzaak in het bestaan van EO en, op afstand, ook van het RD. Het gevoel leeft bij meerderen dat mensen uit Evangelische kringen erbij horen. Het gaat er niet om te beweren dat zij er niet bij horen, maar het gaat te ver om het tegendeel dan maar aan te nemen. Dat alles zou niet zo ernstig zijn als we hiermee niet de hoge waarde van onze Belijdenis zouden kwijtraaken. De brede journalistieke vleugels worden uitgeslagen, maar we moeten oppassen dat onbedoeld informatie niet leidt tot verkapt propaganda. Het is bekend dat deze moderne denkwijze leeft onder onze gezindte en dus moeten we aannemen op grond van de resultaten dat deze visie ook binnen onze organisaties leeft. Ik heb al eerder het woord van iemand aangehaald die zei dat binnen een aantal jaren een organisatie zich kan richten tegen de uitgangspunten van de oprichters van die organisatie. Deze klachten leven ook ten aanzien van het onderwijs. Ik teken hierbij nog aan dat het officiële beleid deze ontwikkeling niet nastreeft, maar het is de vraag in hoeverre de directie de medewerkers kan houden aan het beginsel.

Wat betreft ons dagblad hebben deze geestelijke bewegingen ook nog een bijkomende oorzaak. Er was destijds in mijn gemeente Damwoude een oudere broeder die heel markant en authentiek nadacht over kerk en maatschappij. Jan de Vries, bij sommigen uit onze kring vast wel bekend. Hij overleed enkele jaren geleden. Ten aanzien van de krant merkte hij op dat deze in omvang veel te groot en te uitgebreid was geworden. Wie hierover nadenkt, zal moeten toegeven dat deze gedachte grond heeft. Een grote krant brengt veel omhaal met zich mee. Veel personeel, een grote organisatie, allerlei zakelijke beslommingen, ongewenste vermeerdering van wetenschap als een smartende zaak (Pred.1:18), een te hoge abonnementsprijs. Ook veel artikelen en veel pagina's. Deze gedachte, in combinatie met de genoemde geestelijke oorzaken, wordt zichtbaar in het idee dat

alles wat er gebeurt, nieuws is. Het is de vraag of het de taak van een dagblad is om zoveel opiniërende artikelen aan te leveren. Ik zelf heb de krant dagelijks niet veel langer in handen dan een goed kwartier. U begrijpt dat ik daarom meen dat veel ballast de kolommen vult. Pagina 1 en 2 brengen me al een heel eind. Als ik ook mag wijzen op positieve artikelen dan denk ik aan de ook ruim aanwezige vermeldingen van het Puritanisme en de bespreking van opbouwende Gereformeerde literatuur. Verder is het regionale nieuws voor de meeste lezers interessanter dan allerlei overige feiten. Het kan en mag wat minder zijn. De maatschappij is grootscheeps bezig met afslankstrategieën en bezuinigingen. Misschien is het een goed idee dat ook de RD-Holding daar eens over nadenkt. Overdaad schaadt.

Op de moderne Areopagus is het nog steeds zo dat men graag iets nieuws hoort of spreekt. Op de katheders aldaar staan zowel de Telegraaf als Bewaar het Pand en nog vele anderen. Ieder tracht op zijn eigen wijze informatie te verschaffen. Ook ik ben mij bewust dat mijn schrijven dat doel dient. Het is voor ons de vraag of we tussen de Atheners in staan of dat we ons beeld vinden in die ene profeet, die zich uiteindelijk keerde tegen heel het gewoel van de stad en haar geleerden. Athene streed met hem; er staat eigenlijk dat zij botsten met hem.

Paulus ging heel bijzonder te werk. Hij trachtte zoveel mogelijk in hun wereld in te dringen. Het leek er zelfs op dat hij de dienst van God zo maar een plaats gaf remidden van de Griekse goden. Hij toonde zich bekend met hun dichters. Dat alles leert ons dat we moeten staan in de cultuur van deze tijd. Maar gaandeweg werd dat anders. Hij probeerde zijn hoorders over de grens te trekken van bijgeloof tot geloof. Dat was bij de apostel drijfveer en hartstocht. Daarvan was hij diep overtuigd tot in het merg van zijn ziel. Hij durft op die plaats te zeggen: "God dan, de tijden der onwetendheid overzien hebbend, verkondigt nu alle mensen

*Een grote krant
brengt veel
omhaal met
zich mee. Veel
personeel, een
grote organi-
satie, allerlei
zakelijke
beslommingen,
ongewenste
vermeerdering
van wetenschap
als een smarten
de zaak
(Pred.1:18),
een te hoge
abonnements-
prijs.*

Het liep niet goed af en er kwam geen applaus.

alom dat zij zich..... bekeren. Daarom dat Hij een dag gesteld heeft waarop Hij de aardbodem rechtvaardig zal oordelen door een Man, Die Hij daartoe verordineerd heeft”(Hand.17:30,31). Eerst strijden de wijsgeren met hem, nu strijdt Paulus met hen en zijn de rollen omgekeerd. Zijn wij met elkaar ervan overtuigd dat we staan en strijden voor de waarheid der Schrift en voor Hem Die de Waarheid is? Niet om te strijden ter wille van de strijd, maar omdat de Atheners het zijn die dringend een antwoord nodig hebben. Wat Paulus zegt is anders dan wat er in onze tijd meestal wordt gesteld op de scheidslijn van kerk en wereld. En daarom bleef het op de Areopagus maar beperkt tot een heel kleinschalige operatie. Het liep niet goed af en er kwam geen applaus. Deze Atheense filosofen hebben echter

in de loop der eeuwen toch, ondanks Paulus, grote schade toegebracht aan de loop van het Woord. Telkens weer werden allerlei gedachten van Aristoteles en Plato zichtbaar in de ingewanden van de christelijke kerk. Het Doperdom waar ik het de vorige keer over had, kwam rechtstreeks uit deze hoek. We moeten dus niet vreemd opkijken dat ook nu de wereld midden in de kerk aanwezig is. Zeker in kringen zoals de Pers waar men opereert op het snijvlak van kerk en wereld. Paulus liep niet mee. Maar hij kwam ook niet tot een compromis. Hij hield zijn kruit droog en zijn blazoën bleef onbezoedeld. Dat is ook nu nog van grote betekenis. Dit artikel is bedoeld om mee te denken met hen die midden in de maatschappij staan. We mogen blij zijn dat de zorg om het Woord des Heeren ook binnen de ver-

schillende organisaties leeft. Ezra moest de tempelschatten vanuit Babel afleveren in Jeruzalem. Bij die gelegenheid werd alles nauwkeurig gewogen (8:34). Eenmaal weegt de Heere onze geestelijke bagage. Gods Kerk leert dit hier te doen. Want het gevaar was er toen dat men tijdens de lange reis door rovers onderweg werd overvallen of dat er iets verloren werd van het goud van de dienst des Heeren. Die gevaren zijn er ook nu. Goud moet goud blijven. Geen koperen schilden in plaats van de gouden schilden uit Salomo's tijd. Moge de Heere eenmaal tegen u en mij kunnen zeggen: "Gij hebt kleine kracht; en ge hebt Mijn Woord bewaard". Houd wat ge hebt!

P. Roos

Sprekend verleden

D. Bruinings 1704-1749 (slot)

Geen been verbroken

Opnieuw bepalen we u bij het gebeuren op Golgotha. Ditmaal vanuit een preek van D. Bruinings over Joh. 19:31-37 uit het boek 'De Leeuw uit de stam van Juda, als een lam ter slachting geleid.' Enkele dingen uit die preek willen we u doorgeven. In het lijden van Christus zien we de onnaspeurlijke liefde van God in het betalen van de zonden der Zijnen. Het lijden van Christus toont ons ook de gruwelijkheid van de zonden. Bruinings schrijft in de inleiding: "In dit morgenuur zullen wij dan trachten met elkander het nut en de vrucht van dit dierbaar lijden en sterven van onze Heiland, Jezus Christus, te overwegen; en hoe dit geslachte lam Gods, een algevoegzame fontein en bron van alle heil en zaligheid geworden is voor alle naar heil dorstende en naar genade hongerende zondaren, die ons nu van Zijn genadetroom, als het ware toeroept: O! alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij

die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk. Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke. En die wil, neme het water des levens om niet. Wie dan zijn zielsgebrek gevoelt en die door zijn eigen zondegif als het ware is uitgeteerd; die zijn ziel nu niet langer bij het leven kan houden, en daar als versmachtend henen gaat, dorstende naar een enkele druppel van de wateren des heils, die kome nu en neme zijn toevlucht tot deze gekruiste maar nu verhoogde Borg en Middelaar Jezus Christus, uit Wiens geopende zijde stromen van levendmakende genade vloeien, om alle dorstige zielen te verkwikken en te verzadigen."

Het ware Paaslam

Christus is voor Zijn Kerk gestorven naar de Schriften. Met Zijn dierbaar Bloed heeft Hij Zich Zijn Kerk tot een eigendom gekocht. Christus is waarlijk gestorven,

ook al werd er geen been van Hem verbroken. Dat blijkt uit het feit dat er bloed en water kwam uit Zijn zijde nadat er met een speer in gestoken was. Van het paaslam mocht ook geen been verbroken worden. Zo is er ook van Christus geen been verbroken. Christus is de vervulling van al de paaslammeren. Hij is het waarachtige Lam Gods dat plaatsvervangend voor de zonden van Zijn Kerk is geslacht geworden. De Joden deden alsof zij bezorgd waren voor de heiliging van de sabbat. Daarom verzochten zij dat de beenderen van de kruiselingen verbroken zouden worden. Dan zouden de dode lichamen voor de sabbat van het kruis genomen en begraven kunnen worden. Pilatus stond toe dat de beenderen van de kruiselingen verbroken zouden worden. De beenderen van Jezus werden niet verbroken. Zo was het ook voorgezegd. Hier zien we de leiding van Gods voorzienigheid. God beteugelt de vijanden. Zij kunnen maar

De beenderen van Jezus werden niet verbroken. Zo was het ook voorgezegd. Hier zien we de leiding van Gods voorzienigheid.

niet doen wat zij willen. Om er zeker van te zijn dat Jezus gestorven was, stak een krijgsknecht zijn speer in de zijde van de Zaligmaker. Toen kwam er bloed en water uit, een bewijs van gestorven zijn. Zo werd vervuld wat van Christus beschreven stond. Aan twee zaken dient dan gedacht te worden: Geen been van Hem zal verbroken worden en zij zullen Hem zien in Welken zij gestoken hebben. In Exodus 12:46 lezen we dat van het paaslam geen been verbroken mocht worden. Bruinings schrijft "En dat er geen been van Hem gebroken mocht worden, daarin wordt ons te kennen gegeven dat wij de gehele Christus in al Zijn ambten tot onze zaligheid nodig hebben." Ook lezen we: "Gelijk de benen het steunsel en het sieraad van het menselijk lichaam zijn, zo is Christus het steunsel en het sieraad van Zijn bruid." Christus houdt door Zijn kracht Zijn Kerk in stand. Hij geeft de moeden kracht. De Heere beschermt en bewaart Zijn Kerk tegen hun vijanden. Christus verwierf vergeving der zonde en de zaligheid voor Zijn Kerk.

Bloed en water

In zijn preek schrijft Bruinings over rechtvaardiging en heiliging. We lezen het volgende: "Het bloed der verzoening moest eerst geplengd worden eer de stromen des levenden waters tot het hart van de arme zondaar konden afdalen. Die levensstroom moet dit bloed aan het hart heiligen en daarmee vervullen, gelijk de sprengbekkens bij het altaar. En o! wanneer die kristallijne levensstroom, het dierbaar bloed van de Heiland aan het hart van de arme zondaar komt heiligen en daarmee genade en leven werkt, wat wordt dan de ziel vervuld met de glans van Gods heerlijkheid en met de kennis van onze dierbare Heiland en Zaligmaker. Dan wordt het hart gesterkt met de ware geestelijke wijn en melk, met die geestelijke olie en honig die het hart vervult met alle blijdschap en vertroosting, die het hart buigt naar het welbehagen Gods." De Heere vernieuwt de zondaar door de Heilige Geest. De heiligmaking

krijgt gestalte. Het gelovig zien op de liefde van Christus ontsteekt het liefdevuur in het hart zodat er ijver komt in goede werken. In Jezus is een volle bron van genade, een geopende fontein tegen alle zonde en ongerechtigheid.

Toepassing

Aan het slot van de preek vinden we een uitgebreide toepassing. We lezen het volgende: "Gelijk van de eerste Adam zijn zijde werd geopend om hem een vrouw te formeren, die een moeder van alle levenden zou zijn, zo heeft ook Hij, Die de tweede Adam was, Zijn zijde willen laten openen om Zichzelf een bruid te kunnen heiligen, die vlees van Zijn vlees en been van Zijn been was." De rotssteen in de woestijn gaf water. Christus is de vervulling hiervan. "Want uit de spleten en wonden die door de slagen van Gods gerechtigheid aan de Rotssteen van onze hulp zijn toegebracht, vloeien nu de stromen van de Goddelijke genade in het hart van Gods arm en hulpbehoevend volk, en volgt hen op al hun wegen, zolang zij dit tranendal zullen moeten doorwandelen, totdat zij eenmaal in het hemels Kanaän zullen worden ingeleid." Door het bloed van Christus is de gloed van Gods toorn geblust.

Velen zijn *hoogmoedig*, kennen hun ellende niet, beleven niet dat zij aan alles gebrek hebben, zij beleven hun blindheid en ongeloof niet. Zij zijn diep te beklagen. "Want het water dat uit de levendmakende Fontein vloeit, gaat de hoogte voorbij en stroomt naar de laagte, naar de vallei van ootmoed en vernedering. Daarom moeten eerst alle hoogten van het menselijk hart, die er helaas zovele zijn, worden terneder geworpen, zal men de levende wateren van deze Fontein kunnen deelachtig worden."

Er zijn er ook die zich vergenoegen met een *blote beschouwing* van Jezus en Zijn dierbaar Borgwerk. Hun arme ziel blijft als een leeg graf. Men komt er niet toe de toevlucht te nemen tot het dierbaar en schuldverzoenend bloed van de Heiland, waarin alleen hulp voor

een arm zondaarshart te vinden is. Het behoud wordt gezocht in het doen van veel plichten, in een eigen gemaakte bekering en heiliging en in een dienen van de Heere naar eigen inzichten. "Daarom mijn geliefden, bedrieg uw arme ziel niet langer, met een van alle leven ontdaan, vleselijk vertrouwen op Christus en Zijn heilverdiensten, want dit is een bedrog van de satan. Wat zal een vertrouwen op Christus u kunnen helpen, zolang uw ziel onbekeerd en dood blijft? Zolang de Geest des levens die in Christus Jezus is, u niet komt opwekken uit uw zondige doodslaap? Het gemis van die levendmakende Geest in het hart van de arme zondaar, is de oorzaak dat de prediking van het evangelie der genade, zo weinig kracht uitoefent. Men beeldt zich in dat het leven der genade in blote bespiegelingen bestaat, en men blijft vervreemd van het ware leven Gods. Het is geen dode Jezus waarmee wij te doen hebben! Neen, mijn vrienden, waar Jezus door Zijn Geest in het hart komt wonen, daar werkt die Geest het zaligmakend geloof en een waarachtige bekering."

Ook *heilzoekende zielen* worden aangesproken: "Doch u, heilzoekende zielen, mag ik toeroepen! Het hart van Jezus klopt voor u, Hij staat als met uitgebreide armen om de tot Hem toevlucht nemende te hulp te komen. Och dat gij dan maar door het geloof tot dit geslachte Lam, tot die Fontein des levens de toevlucht mocht nemen, en Hem mocht erkennen als dat Lam Gods, Dat Zijn dierbaar bloed heeft willen storten tot verzoening van uw zonden. Want Jezus te erkennen en met uw ganse hart te geloven dat Hij de Fontein is, waaruit alle genade en leven vloeit, is de weg om uzelf in Jezus te verliezen." Christus moest gekruisigd worden en Zijn zijde moest doorstoken worden om Gods kinderen van het eeuwig verderf te verlossen. Alle gebroken bakken moeten vernietigd worden. Er dient alleen gesteund te worden op en gerust te worden in Jezus.

Zij die *hard en ongevoelig* zijn worden ook aangesproken. Wie

*Want Jezus
te erkennen
en met uw
ganse hart te
geloven dat
Hij de Fontein
is, waaruit
alle genade en
leven vloeit,
is de weg om
uzelf in Jezus
te verliezen."*

Er kome
al meer
vertrouwen
op het bloed
van Christus
en op Zijn
gerechtigheid.

verhard is of niet verbrijzeld is, dient hiermee tot Jezus te gaan en smeeke Hem dat Hij u een recht gelovig inzien mocht geven in Zijn dierbaar bloed en Borglijden, want daardoor moet het hardste hart verbroken en vermorzeld worden; en Hij zal uw hart niet alleen verbreken en verootmoedigen, maar Hij zal het ook reinigen en heiligen door Zijn Geest.”

Gods kinderen hebben vaak last van hun ongelovig en dwalend hart. De Heere geeft telkens opnieuw oog om op de Rots des heils te zien opdat de stromen van Zijn genade opnieuw de dorre ziel mogen bevochtigen. “Alleen door de gedurige besproeiing van de genadewateren die uit deze

Rots vloeien kan het arme zondaarshart gezond blijven in het geloof. Dat ge dan maar veel op Hem moogt zien, uit Wiens zijde gij geformeerd zijt, en door Zijn Geest als een reine maagd, als de Bruid des Lams moogt worden voorbereid, opdat hij eenmaal de volle stromen van Zijn genade mildelijk op u moge doen nederdalen.” Er kome al meer vertrouwen op het bloed van Christus en op Zijn gerechtigheid. Hongerige en dorstige zielen zullen altijd het liefdehart van Christus brandende vinden om in de noden en behoeften te voorzien. Als eenmaal de laatste vijand komt, de dood, dan zal blijken dat de dood haar prikkel heeft verloren en dat de dood

alleen maar komt om te verlossen van een lichaam der zonde en des doods terwijl de ziel het paradijs Gods zal ingaan. De preek besluit met de volgende woorden: “O! wat zullen in dit paradijs de stromen van het levende water die van de troon van God en van het Lam zullen afvloeien onze ziel bevochtigen. O! welk een zalig Goddelijk leven zal ons daar bereid worden, als dit dierbare Lam Gods onze ziel zal weiden en zal leiden tot de fontein der levende wateren. Dan zal God al de tranen van onze ogen afwissen, en wij zullen ons eeuwig, met al Zijn kinderen in Hem mogen verblijden. Amen.”

A. van Heteren

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier (48)

“Desgelijks na het Avondmaal nam Hij de drinkbeker en gedankt hebben de gaf Hij hun die, zeggende: “Drinkt allen daaruit, deze drinkbeker is het nieuwe testament in Mijn bloed, hetwelk voor u en voor velen vergoten wordt tot vergeving der zonden...”

Caspar Olevianus, de opsteller van het avondmaalsformulier, heeft deze en andere woorden ontleend aan de evangeliën, vooral die naar de beschrijving van Mattheüs en Lukas. De vorige keer hebben we het uitvoerig gezien. We weten dat ook de apostel Paulus – en wel in zijn eerste brief aan de Korintheërs – uitvoerig de inzet van het sacrament ter sprake brengt. Ook hij citeert de Heere Jezus inzake de instellingswoorden. Toch zijn de woorden in de diverse bijbelse bronnen niet in alles gelijk. Zo spreken de vier evangelisten over “het bloed van het Nieuwe Testament.” Terwijl de apostel schrijft over de drinkbeker welke is “het nieuwe testament in Mijn bloed”. Dat laatste zou betekenen dat het verbond van God op het bloed is gebaseerd. Dat het daaraan zijn kracht en geldigheid ontleent. En zo is het ook.

Het verbond van God is gefundeerd op het kostbare bloed van de Heere Jezus Christus. Was het bloed van de Borg niet gestort, dan zou aan de voorwaarden van het eeuwige verbond niet zijn voldaan en zou het niet kunnen worden uitgevoerd. Maar nu – aan het kruis hebben de woorden geklonken: “Het is volbracht!” De missie is uitgevoerd, de beloften zijn vervuld, de overwinning is behaald, de vrede is ontvangen – het verbond is besloten! Deze laatste woorden zijn in dit zelfde avondmaalsformulier te lezen.

Diathèkè

Nu is er met dat woord ‘verbond’ in het Nieuwe Testament iets aan de hand. Het Hebreeuwse woord, in het Oude Testament dus, is ‘berith’. In de Septuagint, de Griekse vertaling van het Oude Testament, gereed gekomen enkele eeuwen voordat de Heere Jezus op aarde was, was dat diepe Hebreeuwse woord vertaald met ‘diathèkè’. Ook in het Nieuwe Testament komt dit woord diverse keren terug. Onder meer in de instellingswoorden van de Heere Jezus.

Diathèkè – “in Griekenland was dit een term uit de wereld van het recht. Het betekende daar: een regeling die door één partij gemaakt wordt, waarbij de andere partij slechts de keuze heeft tussen aannemen of verwerpen. Dit is vooral karakteristiek voor een testament, zodat de Griek dit woord praktisch alleen in de betekenis van laatste wilsbeschikking gebruikte.” [F.J. Pop]. Dat woord *diathèkè* kan dus zowel met verbond als met testament worden vertaald. Terecht hebben de statenvertalers op diverse plaatsen gekozen voor de aanduiding ‘testament’. De oorspronkelijke betekenis van ‘verbond’ bleef behouden, maar dat verbond werd nu (meer nog dan voorheen) gezien als een eenzijdige beschikking van de Heere. Hij heeft Zijn verbond opgericht en de heilsgoederen van het verbond komen alleen van Zijn kant. We beseffen de overeenkomst met het karakter van het testament. Ook dat is een wilsbeschikking die geheel eenzijdig is. De schrijver van de Hebreeënbrief heeft deze verwijzing naar het testament verder uitgewerkt en – onder de leiding van de Heilige Geest

Diathèkè – “in
Griekenland
was dit een
term uit de
wereld van het
recht.

- toegepast in Hebr. 9: 15-20. Daar luidt het Woord van de Heere als volgt: *“En daarom is Hij de Middelaar van het Nieuwe Testament, opdat, de dood daartussen gekomen zijnde tot verzoening der overtredingen die onder het eerste Testament waren, degenen die geroepen zijn, de beloften der eeuwige erve ontvangen zouden. Want waar een testament is, daar is het noodzaak dat de dood van de testamentmaker tussen kome. Want een testament is vast in de doden, dewijl het nog geen kracht heeft wanneer de testamentmaker leeft. Waarom ook het eerste niet zonder bloed is ingewijd. Want als al de geboden naar de wet van Mozes tot al het volk uitgesproken waren, nam hij het bloed der kalveren en bokken, met water en purperen wol en hysop, en besprengde beide het boek zelf en al het volk, zeggende: Dit is het bloed des testaments, hetwelk God aan ulieden heeft geboden.”*

Wat bedoelt de apostel hier te zeggen? Niet meer en niet minder dan dat de goederen van het verbond als het ware bij testament ‘vermaakt’ zijn aan het volk van God. Ze zijn rechterlijk het eigendom van Gods kerk geworden. Immers, wanneer wordt de inhoud van het testament geopend en ook daadwerkelijk verstrekt? Op geen andere wijze en op geen andere tijd dan dat de testamentmaker gestorven is. En Hij is gestorven. Hij heeft Zijn ziel tot een schuldoffer gesteld [Jes. 53]. Zijn dood is komen vast te staan. Dus nu mag het testament worden geopend en aan de erfgenamen worden verstrekt. Opmerkelijk dat in het brede citaat dat ik gaf, de inhoud van het testament ook nog eens in verband wordt gebracht met de offers in het heiligdom. In het bloed is immers het verbond vast.

... in Mijn bloed

Wel, laten we in dit licht nu eens tot ons laten doordringen, de woorden waarmee de Heere Jezus het sacrament van het heilig Avondmaal heeft ingesteld. Ons dus bekend uit de evangeliën alsmede uit Paulus’ brief aan de gemeente van Korinthe – en door het formulier overgenomen: *“Dit is het nieuwe testament in Mijn bloed, hetwelk voor u en voor velen vergoten wordt tot vergeving der zonden...”*

Hier wordt een testament geopend. Want de Testamentmaker, de Erflater, is gestorven. Hij is aan het kruis gestorven. En nu vermaakt Hij de goederen van Zijn heil aan Zijn kerk. Hoe zullen ze weten dat het echt is? Dat ze erop aan kunnen? En ook: hoe zullen ze weten dat ze zichzelf niet bedriegen? Hoe zal het echt duidelijk zijn dat de inhoud van dit testament ook op hen gericht is? Wel, zo zegt ons avondmaalsformulier: *“Opdat wij vastelijk zouden geloven dat wij tot dit genadeverbond behoren, nam de Heere Jezus in Zijn laatste Avondmaal (...) de drinkbeker. En gedankt hebbende, gaf Hij hun die, zeggende: drinkt allen daaruit, deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed...”*

Hier spreekt alles van genade. Van eenzijdige ontferming van de Heere. Dit verbond wordt dan ook een nieuw verbond genoemd. Het is het verbond waarvan de belofte luidt: *“Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die*

in hun hart schrijven. En Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn” [Jer. 31]. En deze schone belofte van het nieuwe verbond is tegelijkertijd de boodschap die voorgelezen wordt aan de erfgenamen van het zojuist ontsloten testament. *“Het nieuwe verbond toont aan de wereld de glorie van het lugubere kruis, en door dit kruis straalt als in diamantschrift het genadewoord in de ogen van de kinderen der mensen. Het wordt, nog klaarder dan oudtijds, openbaar dat de weg naar het vaderhuis is de weg van de vergeving der zonden, en niet de weg van de (eigengerechte) gehoorzaamheid aan Gods wet, De gemeente van het nieuwe verbond heeft niet ontvangen de geest der dienstbaarheid, wederom tot vreze, maar de Geest der aan-neming tot kinderen, door welke zij roept: “Abba, Vader!”* [B. Wielenga].

J.M.J. Kieviet

Hoe zal het echt duidelijk zijn dat de inhoud van dit testament ook op hen gericht is?

Boekbesprekingen

Ds. A. van Heteren, ds. P. Roos en ds. A. van de Weerd, Voor altijd getrouwd, gebonden, Korte uitleg van de Heidelbergse Catechismus, 395 blz., € 28,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2382-5.

De Heidelbergse Catechismus is heel bekend onder ons. Ds. P. Roos geeft het belang van de Heidelbergse Catechismus als volgt aan: *“Een kerkelijke belijdenis kun je zien als een antwoord op Gods Woord, als een samenvatting van de Schrift, als een wapen tegen dwalingen en als een leerboek voor de jeugd. Een stok om te slaan, een staf om te gaan en een stem om een loflied te zingen. De belijdenis wil bewaren bij het Woord van God. Het is niet een obstakel in het verstaan van het Woord van God, maar het is veel meer een leesbril bij het Woord.”* Het nu verschenen boek is bedoeld als een compact en overzichtelijk handboek bij de Catechismus. Het is geen prekenboek. De gedachte van de auteurs is dat

er meer behoefte is aan een naslagwerk dan aan een prekenboek, waarvan er al heel veel zijn. De catechismus is het leerboek van de Kerk. Er wordt uit gepreekt. Het is een goede zaak voor jong en oud zich van tevoren te verdiepen in de inhoud en de betekenis van de catechismus. Dat kan gebeuren voor de preek of na de preek. Dan kan dit boek dat veel informatie biedt een goed hulpmiddel zijn. Vraag voor vraag wordt behandeld. Er zijn stellingen toegevoegd die tot nadenken dienen te brengen. Het boek is bijzonder geschikt voor persoonlijke studie en zou bijvoorbeeld heel goed gegeven kunnen worden ter gelegenheid van *openbare belijdenis des geloofs*. Dan geef je een inhoudsvol boek, niet te uitgebreid en ook niet te beknopt, ook niet te duur, dat van blijvende waarde is, omdat de Heidelbergse Catechismus steeds opnieuw aan de orde komt in de prediking. Iets uit het boek willen we aan u doorgeven. Zondag 33

gaat over de waarachtige beke-
ring. Er wordt gesproken over de
afsterving van de oude mens. We
lezen dan op blz. 262 "Spurgeon
vertelt in een van zijn preken dat
misdadigers oudtijds wel gestraft
werden door op hun rug een dood
lichaam vast te binden. 'Dan
had de levende mens een dood
lichaam stevig aan hem vastge-
bonden, rottend, half vergaan,
verontreinigd en dan moest hij
dat met zich meeslepen waar hij
ook heenging' (in een preek voor
Rom. 7:24). Hij gebruikt dat beeld
voor de verhouding van de oude
en de nieuwe mens. In dit verband
heeft Kohlbrugge zich ook van dit
beeld bediend, toen hij zei dat hij
een lijk op de rug had. De oude
mens is boos. We hebben die oude
mens al wat ontdekt. Dat deel van
de persoonlijkheid van een chris-
ten, waarin de zonde blijft leven,
noemen we: de oude mens. Er is
grond in Gods Woord om over de
oude mens te spreken. Deze oude
mens moet afsterven. Hij is echter
erg vitaal. Hij moet sterven, maar
er staat ook dat hij gedood moet
worden (HC antw. 43; Rom. 6:6;

Gal. 2:20; Ef. 4:24; Kol. 3:3 en 5).
Er moet een actief beginsel zijn
dat het op de ondergang van die
oude mens heeft voorzien; dat be-
ginsel vindt u in de nieuwe mens.
Zonder deze heeft de oude mens,
de mens der zonde, nog geheel en
al vrij spel. De oude mens is een
booswicht. Hij vertoont crimineel
gedrag. Hij haat God en mensen.
Hij is ook sluw en listig. Kortom,
zijn dood zou een grote opluch-
ting zijn."

*Dr. W. Verboom, De Nederlandse
geloofsbelijdenis, Een eigentijdse
weergave, Met uitleg voor gesprek,
paperback, 127 blz., € 8,90, Uitge-
verij Boekencentrum, Zoetermeer,
ISBN 978-09-239-2600-9.*

De Nederlandse Geloofsbelijde-
nis is geschreven in 1561. Dit jaar
dus 450 jaar geleden. De auteur
van het boekje dat nu over dit
belijdenisgeschrift is verschenen is
emeritus- hoogleraar Geschiede-
nis van het Gereformeerd Pro-
testantisme en houdt zich al veel
jaren bezig met de betekenis van
de belijdenisgeschriften voor deze
tijd. In 22 hoofdstukken wordt

de Nederlandse geloofsbelijdenis
behandeld. Elk hoofdstuk begint
met een korte weergave van de
te behandelen artikelen. Daarin
wordt in hedendaags Nederlands
duidelijk gemaakt wat de inhoud
en betekenis van deze artikelen
zijn. Dan volgt de uitleg waarin
lijnen worden getrokken naar deze
tijd. Wie een korte en eenvoudige
uitleg op prijs stelt kan in dit
boekje terecht. Persoonlijk vind
ik het jammer dat veel in de 'wij-
vorm' geschreven wordt. Dit geeft
de indruk dat de lezer zonder
meer wordt ingesloten.

Liefde voor Israël

als primaire drijfveer

De stichting bevordert door haar werk de evangelieverkondiging onder de Joden.

Voor meer informatie over ons werk, lezingen en donaties, ga naar onze website: www.messiasbelijdendejoden.nl of neem contact op met ds. G. Bouw, tel. 0172 - 47 00 40, e-mail g.bouw@scjcon.nl

Een gift overmaken kan op 37 78 53 496.

Postbus 22 - 3860 AA Nijkerk

Mbumba Zendingsdag 's-Hertogenbosch

De 48^e zendingsdag van de Stichting Mbumba-Zending wordt D.V. gehouden op Zaterdag 30 april 2011 (Koninginnedag) in de Brabantshallen te 's Hertogenbosch, Diezekade 2, 5222 AK 's Hertogenbosch.

Sprekers:

's morgens: (10.30-12.30 uur)
Ds. Tj. De Jong, Staphorst. Opening
Ds. S. Khumalo Zimbabwe
(met vertaling door Ds. Tj. De Jong)
Ds. A. van Voorden, Opheusden.

Pauze: 12.30-14.00 uur.

Sprekers 's middags: (14.00-16.30 uur)
Ds. Th. L. Zwartbol, Wekerom.
Dhr. A.B. den Breejen, Werkendam. Vertelling
Ds. A.C. Rijken, Gameren. Sluiting

Parkeergelegenheid gratis beschikbaar.

Vakantie op Texel

"Een onvergetelijke ervaring"

De Verrassing.nl

Rustig park achter De Verrassing met 10 luxe bungalows die allemaal veel privacy bieden.

De Noorderhoeve.nl

Twee luxe vakantiehuizen, geheel aangepast voor minder validen in een landelijke omgeving.

www.deverrassing.nl / www.denoorderhoeve.nl
Reserveren? Bel 0222 31 89 06

Kleine projecten: operaties/ziekenhuisopnamen

*Ping Xian is zijn naam.
Een jongetje van 2 jaar.
Geboren met een hartprobleem.
Woont in het weeshuis.
Moet geopereerd worden.
Geen ouders. Geen familie.*

*Ze heet Jia Lei.
Een meisje van anderhalf.
Ze is gehandicapt.
Naar het weeshuis gebracht.
Moet naar het ziekenhuis.
Operatie aan klompvoetjes.*

Twee gehandicapte Chinese kinderen. Er zijn er veel meer. De lijst van namen is lang. Een operatie kost 950 euro. Bonisa draagt bij in de operatiekosten.

Met uw steun kunnen Ping Xian en Jia Lei geholpen worden. U helpt met de donatie die u vandaag nog kunt doen.

Geef u alstublieft zoveel u kunt missen. Uw bijdrage kan levens van kinderen redden en verbeteren.

Postbank **31.555.32**
o.v.v. Mefiboseth operaties
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse
0252 - 41 82 69 www.bonisa.nl

Bonisa
ZENDING

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting
Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van
"Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10,
8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,
2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
Fax: 084-2220131.
Email: pand@solcon.nl
ING 70.43.50 t.n.v. Stichting
Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 13,50 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde
Staten en Canada 12 dollar per jaar.
Advertenties € 0,36 (ex. BTW) per mm
met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Friedensstimme

Op Zijn
Woord

"Iedere Rus een eigen Bijbel? Niet realistisch!"

Op het Woord van Jezus, wierp Petrus het net uit aan de andere zijde van het schip. Dat lag niet voor de hand! Maar de Heere sprak en het net kwam vol op Zijn Woord.

In gehoorzaamheid aan datzelfde Woord steunt Friedensstimme evangelisten in de voormalige Sovjet-Unie. Zij geven Gods Woord, de boodschap van zonde en genade, door in alle streken van dat land. Een onmogelijke opgave. Een heerlijke dienst. U kunt dit

werk steunen met uw gebed en gaven. U kunt dit werk steunen met uw gebed en gaven. Uw bijdrage is welkom op:
GIRO 41 32 334.

Postbus 15 | 2800 AA Gouda | T 0182 - 538 544 | www.friedensstimme.nl

*Rust en ontspanning in de
prachtige Vulkaaneifel!*

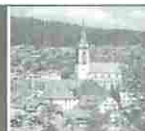
Dichtbij

Friedensstimme-gemeente

**Ruime appartementen te
huur.**

*Int.: 0049-6594258990 en
www.huizesolagratia.nl*

**DUITSLAND...
IS EEN RIJK,
WESTERS LAND.**

Maar geestelijk zeer arm. Gods Woord wordt eenzijdig verkondigd. De waarheid wordt geweld aangedaan. Met uw bijdrage kunnen wij Hollandse en puriteinse oudvaders weer onder de aandacht brengen. Voor info: www.svvhed.org of bel. Help ons helpen met een gift op onderstaand rekeningnummer.

HEIDELBERG & DORDRECHT

T 0416 - 691788
svvhed@klijksafe.nl
Gift: 548.98.79.20

Belijdenisgeschenken van blijvende waarde

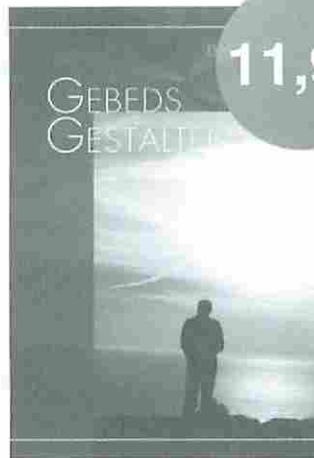

15,90

Onbezweken trouw

Ds. A. van der Zwan

Dit boekje gaat over het levensgeheim van aartsvader Jakob. Dat was niet zijn volhardend vertrouwen op God, maar de onbezweken trouw van de Heere. Bij elk hoofdstuk staan verwerkingsvragen die uitnodigen tot gesprek en verdere bestudering van de stof.

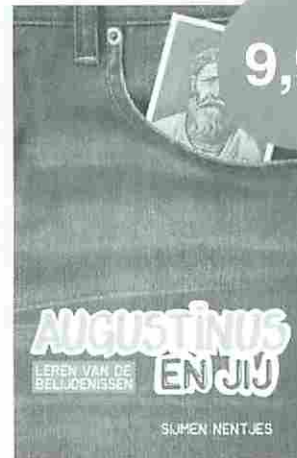

11,95

Gebedsgestalten

Ds. F. Bakker

In dit boek, waarvan al meer dan 100.000 exemplaren werden verkocht, belicht ds. Bakker verschillende zijden van het gebed. Al deze onderwerpen hebben een Bijbeltekst als uitgangspunt. Op eenvoudige en praktische wijze worden de verschillende gebedsgestalten getekend.

9,95

Augustinus en jij

Sijmen Nentjes

Wat kunnen Nederlandse jongeren uit de 21e eeuw leren van Augustinus, een Afrikaan uit de vierde eeuw? Veel, want het leven van Augustinus is heel herkenbaar voor de jeugd van nu.

Serie Aan u geschreven

Deze serie geeft eenvoudige Schriftuitleg van met name moeilijke Bijbelgedeelten. Verschillende predikanten geven een korte, duidelijke uitleg van een van de brieven van het Nieuwe Testament.

12,90

De brief aan Judas

Ds. K. Visser

12,90

De brief aan Filemon

Ds. M.A. Kempeneers

13,90

De brief aan de Kolossenzen

Ds. A.A. Egas

 Lees het eerste hoofdstuk op www.debanier.nl

Kijk op www.debanier.nl voor meer informatie of ga direct naar de boekhandel